

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Natuur
& Regio**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGNR-NB / 14046541

Bijlage(n)

1

Datum 9 april 2014
Betreft Beantwoording vragen Schriftelijk Overleg over het meten van
grondwaterstanden

Geachte Voorzitter,

Door uw vaste commissie voor Economische Zaken zijn mij op 27 november 2013 vragen voorgelegd over het meten van grondwaterstanden. Hierbij ontvangt u mijn reactie.

Met de gestelde vragen uit de fracties van VVD, CDA en SGP hun zorgen over mogelijke fouten bij de meting en interpretatie van grondwaterstanden en de doorwerking daarvan in grondwatermodellen en beleidsprocessen. Over dit onderwerp zijn afgelopen jaren al vaker vragen aan verschillende bewindspersonen van Economische Zaken (EZ/ELI/LNV) en Infrastructuur en Milieu (I&M/VROM) gesteld en beantwoord. De antwoorden van bewindspersonen op eerdere vragen waren vooral gericht op de consequenties voor het verdrogingsbeleid vanuit de rijksverantwoordelijkheid. Voordat ik inga op de afzonderlijke vragen van de fracties, wil ik graag enkele algemene punten toelichten, die voor de beantwoording van meerdere van de gestelde vragen van belang zijn.

Belang van bestrijding van verdroging

Verdroging van natuurgebieden is ontstaan door ontwikkelingen in onze moderne samenleving, die leiden tot een steeds snellere afvoer van oppervlaktewater, verlaging van grondwaterpeilen en vermindering van kwel. Sinds de jaren '80 van de vorige eeuw krijgt dit beleidsmatig aandacht, omdat verdroging één van de belangrijkste bedreigingen vormt voor de biodiversiteit in ons land. Het beleid is sinds begin jaren '90 dan ook gericht op het terugdringen van de verdroging en op zoveel mogelijk herstel van de verdroogde natuurgebieden. Ik blijf hieraan hechten waar dit bijdraagt aan de duurzame instandhouding van de door dit kabinet beoogde robuuste natuur, mede ten behoeve van het voldoen aan onze internationale verplichtingen.

De aanpak van de verdroging is onderdeel van gebiedsprocessen waar vaak meerdere doelen in synergie worden gerealiseerd. De aanpak van verdroging is ook een essentieel onderdeel van de herstelmaatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Belang van de wetenschappelijke discussie over historische grondwaterstanden

De discussie over de kwaliteit van historische grondwaterstandmetingen is ontstaan door een onderzoek van Alterra¹, waarin geconstateerd werd dat in het verleden gemeten grondwaterstanden op locaties met storende bodemlagen soms foutief geïnterpreteerd en in kaarten en modellen verwerkt zijn. Met name zouden vaak stijghoogten van dieper grondwater zijn geïnterpreteerd als (ondiepe) grondwaterstanden. Deze constatering werd door vakdeskundigen in het algemeen erkend. De door de auteurs getrokken conclusies over de mate waarin dit verschijnsel zich heeft voorgedaan en over de beleidsmatige implicaties ervan zijn echter door veel deskundigen als een overschatting en als onvoldoende onderbouwd aangemerkt. Van belang is dat er steeds sprake is geweest van een open wetenschappelijke discussie in diverse gremia met gelegenheid tot hoor en wederhoor. Mede daardoor zijn de relevante inzichten bij de vakdeskundigen onder de aandacht gebracht en kan daarmee in de praktijk ook mee worden gewerkt.

De schaal waarop in het verleden de genoemde fouten zijn gemaakt is moeilijk te achterhalen, omdat de gegevens die daarvoor nodig zijn niet altijd zijn geregistreerd. In de huidige situatie wordt via de BasisRegistratie Ondergrond van Nederland (BRO) bij de (verplichte) aanlevering van grondwaterstandmetingen vastgelegd hoe grondwaterstanden en stijghoogten zijn gemeten. Voorts heeft mijn voorganger aan Alterra opdracht gegeven het Bodemkundige InformatieSysteem (BIS) te actualiseren, met name wat grondwaterstanden betreft. Deze actualisatie wordt in 2014 afgerond. Hierbij wordt op 'twijfellocaties' opnieuw gemeten en het bodemprofiel onderzocht op onder andere slechtdoorlatende lagen (anisotropie). Het al dan niet voorkomen van deze lagen wordt in het BIS opgenomen.

Gezien deze doorgaande wetenschappelijke ontwikkeling en verbetering in de kwaliteit van grondwaterstandgegevens acht ik de terugkerende discussie over de omvang van fouten in historische metingen van beperkte waarde.

Herhaaldelijk hebben mijn voorgangers aan uw Kamer al geschreven dat deze discussie nauwelijks relevant is voor het rijksbeleid ten aanzien van de verdroging, aangezien daarbij slechts beperkt gebruik wordt gemaakt van grondwaterstandmetingen, maar vooral van inventarisaties van de vegetatieontwikkeling.

Verantwoordelijkheid van het Rijk

Met de opeenvolgende decentralisaties van het natuurbeleid, niet alleen recent, maar ook al bij invoering van het Investeringsbudget Landelijk Gebied en daarvoor, is veel verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid belegd bij andere instanties: provincies, waterschappen en andere regionale partijen. Dit geldt ook voor het verdrogingsbeleid, waarbij ecologische, waterhuishoudkundige en andere

---

¹ Wot-rapport 94, Actuele grondwaterstandsituatie in natuurgebieden, 2009

doelen ruimtelijk worden gecombineerd in integrale gebiedsprocessen. Daarmee is ook de verantwoordelijkheid voor het gebruik van de best beschikbare kennis in de gebiedsprocessen en voor het formuleren van behoeften aan verdere ontwikkeling van de kennis verschoven naar deze partijen en is de rol van het Rijk hiervoor beperkt geworden. Waar nodig kan in goede samenwerking het Rijk de verdere ontwikkeling van deze kennis wel ondersteunen.

Tot slot: sommige vragen lijken ervan uit te gaan dat absolute zekerheid mogelijk en nodig is over inschattingen van historische, actuele en toekomstige situaties en fouten daarin, om tot besluiten te kunnen komen. Aan een dergelijk verwachtingspatroon kan niet worden voldaan. Instrumenten als modellen, kaarten en gemeten puntinformatie maken noodzakelijkerwijs gebruik van vereenvoudiging en schematisering om de complexe werkelijkheid op een voor ons hanteerbare schaal beter inzichtelijk te maken. Dit brengt altijd onnauwkeurigheden en onzekerheden met zich mee, die een plek krijgen bij het bepalen van de urgentie van knelpunten en de aanpak daarvan. De resultaten van de instrumenten worden daartoe in het (lokale) besluitvormingsproces kritisch benaderd en met behulp van praktische ervaringskennis geduid en aangevuld.

Het kabinet is van mening dat hiermee het kader van de discussie helder is neergezet. De genoemde problematiek wordt meegewogen in het beleid. Op basis van de huidige wetenschappelijke discussie is er geen reden om aan te nemen dat de problematiek onderbelicht zou zijn. Ik zie hierin op dit moment geen verdere rol van het Rijk.

In de bijlage vindt u de antwoorden op de door uw commissie gestelde vragen.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken